

De groeten van God

Liturgiesuggesties:

Gezang 254: 1, 2, 3 en 4
Psalm 42: 1 en 3 (OB)
Psalm 119: 30
Gezang 44: 1
Schriftlezing: Filippenzen 1: 1-11
Psalm 85: 3
1^e deel avondmaalsformulier
Psalm 85: 4
Na verkondiging: Gezang 465: 1, 2 en 5
Gezang 444: 3

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

In Filippi, broeders en zusters, jongens en meisjes, is het allemaal begonnen.
De eerste stad van Europa, waar de kracht van het Koninkrijk zich een weg baande. "Steek over ... en help ons!"
Een Macedonisch man - een Griek zouden wij zeggen - staat in een droom naar Paulus te roepen.
"Steek over en help ons!"
Het was helemaal niet Paulus' plan om vanuit Turkije over te steken naar Griekenland.
Maar het evangelie moet - na Pinksteren - verder.
Het moet de wereld in.
Steeds verder en verder.
"Steek over en help ons!"

Eerst de Jood - denkt Paulus - dan de Griek.
Het heil is immers uit de Joden!
En er zijn nog zoveel Joden in Klein-Azië ... die het evangelie moeten horen.
Daarom wil Paulus - op zijn tweede zendingsreis - naar het kustgebied in het Westen. Daar ligt Efeze.
In de provincie Asia.
Daar wonen veel Joden.
Maar Paulus en zijn reisgenoten - Silas, Timotheüs en Lucas - krijgen de kans niet om in Asia het evangelie te prediken.
De Heilige Geest verhindert hun dat te doen.
Het is ook niet helemaal duidelijk, of Paulus en zijn reisgenoten werkelijk in Asia zijn aangekomen.
In ieder geval - op de kaart - zien we Paulus afbuigen in noord-westelijke richting.
Uiteindelijk komt hij in Troas ... aan de kust terecht.
De Heilige Geest brengt hem daar.
Maar ook hier wordt zijn reis vanuit de hemel gestuurd.
"Steek over en help ons!"
En Paulus, Silas, Timotheüs en Lucas stappen aan boord van een schip en ... het evangelie landt in Europa.
Filippi is de eerste stad op het Europese vasteland dat het evangelie van Jezus Christus mag ontvangen.
God roept hen ... naar de overkant van het water.

Het zal, broeders en zusters, jongens en meisjes, niet veel moeite hebben gekost om een schip te vinden en de overtocht te boeken.
Troas was de belangrijkste havenstad aan de noordelijke westkust van Klein-Azië. Van daaruit was er een druk scheepvaartverkeer met Neapolis aan de overkant, de havenstad van Filippi.
En zo komt dit evangeliserend reisgezelschap in Filippi aan.
De eerste stad van dit deel van Macedonië, een provincie in Griekenland.

*

Even iets over deze stad.

Filippi was - in die tijd - een romeinse kolonie.

Dat was ze niet altijd geweest.

Ze dankt haar naam en haar bestaan aan een zekere Filippus, koning van Macedonië, de vader van de beroemde Alexander de Grote.

Later heeft de romeinse keizer Augustus de stad tot een romeinse kolonie gemaakt.

Er woonden in Filippi dan ook heel wat romeinse kolonisten.

Veteranen uit de romeinse legioenen.

Als ze uit het leger afzwaaiden, konden ze - als blijk van waardering voor het werk dat ze in het leger gedaan hadden - een stukje grond krijgen in zo'n kolonistenstad. Sindsdien hadden zich heel wat afgezwaaide soldaten met hun gezinnen in Filippi gevestigd.

Zij kleurden zo langzamerhand het beeld van de stad.

En hoewel de stad misschien geografisch gezien tot Griekenland behoorde, Filippi was steeds meer een Romeinse stad geworden.

Niet vanuit Athene, maar vanuit Rome werd de stad bestuurd.

*

"Steek over en help ons."

Nou, Paulus heeft het geweten.

Lydia, een rijke verkoopster van verfstoffen, komt tot geloof.

En een niet met name genoemde vrouw ... in haar wordt een waarzeggende geest het zwijgen opgelegd.

Een huisgemeente wordt in Filippi gesticht.

Mensen gaan geloven in de prediking van het evangelie: "Van de eerste dag af ..." dat Paulus voet aan wal zet in Europa.

Maar binnen de kortste keren zitten Paulus en Silas ook in de gevangenis.

Ze zingen en ze bidden in de diepte van hun kerker.

Een aardbeving doet de gevangenis op haar grondvesten schudden.

De grendels worden verbroken, de deuren vliegen open.

En wéér komt er iemand tot geloof ... de gevangen-bewaarder.

De man die de beide evangeliepredikers de mond en de ledematen had moeten snoeren.

En niet alleen hij, ... ook zijn gezinsleden worden in die nacht gedoopt.

Als de Here God iets van plan is, broeders en zusters, jongens en meisjes, moeten grendels en deuren daarvoor wijken.

God breidt zijn Koninkrijk op aarde uit.

Als een vrij man kan Paulus de volgende dag de stad verlaten.

Het zaad van het evangelie is in Filippi gezaaid.

God Zelf zal de wasdom en de vruchten daarop geven.

En zo, broeders en zusters, jongens en meisjes, is er dan in Filippi een gemeente van de Here Jezus Christus ontstaan.

Aan deze - kleine - gemeente schrijft Paulus zijn brief.

Een blijde brief.

Een brief waar de blijdschap van afstraalt.

Een brief waar je van binnen ook zelf blij van wordt.

En dan te weten dat de apostel Paulus deze brief vanuit een gevangenis schrijft.

Het is de meest opgewekte, de meest zonnige van al Paulus' brieven.

*

Hoe zit een brief van Paulus ... in elkaar?

Als wij een brief beginnen dan komt er bovenaan eerst het adres: Aan die en die. Dan de plaats waar de brief geschreven werd en de datum waarop de brief geschreven werd.

Aan het einde van de brief komen dan de groeten en de afzender.

Paulus draait - als het ware - de volgorde precies om.

Hij begint waar wij mee zouden eindigen, met de afzenders: "Paulus en Timotheüs, dienstknechten van Christus Jezus, aan al de heiligen in Christus Jezus, die te Filippi zijn, tezamen met hun opzieners en diakenen; ..."

Paulus en Timotheüs, dienstknechten - slaven staat er eigenlijk - van Christus Jezus. Dienstknechten / slaven.

U moet weten, dat slaven in die oud grieks-romeinse wereld niet erg in tel waren.

Er werd op hen neergekeken.

Slaven werden veracht en niet eens als mensen beschouwd.

Slaven kon je verhandelen als koopwaar op de markt.

Het is bekend, dat juist in die eerste christen-gemeenten veel slaven lid waren.

In de gemeente van Jezus Christus telden ze wél mee.

Daar werd niet op hen neergekeken.

Er waren nogal wat slaven in die Romeinse kolonie Filippi.

Want als je wilde rentenieren en genieten van de laatste jaren van je leven, dan wilde je dat zo aangenaam mogelijk doen.

Een aantal slaven voor het huishoudelijk werk, dat had zowat iedereen daar in Filippi.

Paulus schiet dan ook direct raak als hij zichzelf en Timotheüs slaven noemt.

Dat gaf een stuk ... herkenning.

Dat gaf het gevoel, dat Paulus niet bóven de gemeente-leden stond, maar juist náást hen.

Slaven van Christus Jezus.

Als er één het voor het zeggen heeft in de gemeente, als er één Heer is, dan is dat Christus Jezus.

Hij heeft ons gekocht met zijn bloed. Hij heeft ons bevrijd uit de macht van de zonde. Hij maakt voortaan uit wat wij zullen doen of laten.

Zo stellen Paulus en Timotheüs zich hier voor: als mensen die alleen maar zeggen en doen wat Christus hun opdraagt.

*

"Aan al de heiligen in Christus Jezus, die te Filippi wonen ..."

Dat is het adres van de brief. Paulus en Timotheüs, slaven van Christus, schrijven hun brief aan al de heiligen.

Wat dat voor mensen zijn?

Wij denken bij een heilige ... aan iemand die mijlen ver boven anderen uitsteekt.

Een super-mens.

Super-gelovig. Iemand, die door zijn geloof en zijn gedrag ... mijlen ver boven anderen uitsteekt.

Zo kent ook de kerk van Rome haar vele heiligen.

Super-gelovigen.

Gelukkig kleurt de Bijbel het woord 'heilige' anders in.

In de Bijbel is 'heilig' ... iets of iemand die door God in beslag genomen is en zo apart gezet is voor zijn dienst.

Zo waren - om heel iets anders te noemen - de potten en de pannen en vleesvorken en andere gebruiksvoorwerpen in de tabernakel en de tempel ... heilig.

Dat was niet zo omdat ze beter van kwaliteit en mooier van vormgeving waren dan de potten en de pannen in een gewoon huishouden.

Daar zat het niet op vast.

Ze waren ... 'heilig' omdat God er beslag op had gelegd.

Hij had ze afgezonderd van het gewone alledaagse gebruik in de gezinnen.

Hij had ze apart gezet en bestemd voor de dienst in zijn tempel en tabernakel.

Ze mochten nergens anders voor dienen.

Ze waren in absolute zin ... gereserveerd voor de dienst voor God.
Dat betekent eigenlijk het woord 'heilig' in de Bijbel.

Apart gezet ... voor het dienen van God.
Nu, dat kun je natuurlijk ook op mensen toepassen.
Heiligen. Dat waren de gemeenteleden in Filippi.
God had hen - door de prediking van het evangelie - ... God had hen ... apart gezet. Apart van de wereld: De Romeinse wereld.
Dat was in die dagen een wereld van ... ontaardheid, onheiligheid, afgoderij.
Men dééd maar raak.
Men gelóófde het wel.
De god Bacchus - de god van de drank - had zeer veel supporters.
De god Eros - de god van de seksualiteit - had niet minder aanhangers.

En dan ga je - zomaar opeens - geloven.
Christus Jezus, Die zijn hand legt op je leven.
Dan zul je moeten kiezen.
Dan komen er breuken in je 'oude' leven.
Een breuk met de wereld waarin je leeft, met de goden van die wereld.
Soms kost je dat een hele reeks vrienden en familieleden.
Door Christus Jezus geheiligd worden, apart gezet worden, dat kostte de Filippenzen ... moeite en pijn.
Paulus kan er uit eigen ervaring over meepraten.
Maar de Here heeft hen ook de kracht gegeven om die belangrijke keus in hun leven te doen.

"Aan ál de heiligen ..."
Dat kon Paulus tóen wel schrijven.
Want toen hoorden al de heiligen nog bij elkaar in één gemeente.
Toen was de gemeente van Christus nog niet in talloze scherven uiteengevallen. Gelukkig zijn er veel meer heiligen dan in onze eigen gemeente.
Natuurlijk is het een vreselijk trieste zaak dat kerkelijk Nederland zo verdeeld is.
Nu zitten de heiligen in Christus ... verspreid in tal van verschillende kerkgebouwen. Als Paulus vandaag een brief wil schrijven aan al de heiligen in onze stad, zou hij dan aan vijftig kopieën genoeg hebben?
"Aan al de heiligen in Christus Jezus, die te Filippi zijn, tezamen met hun opzieners en diakenen; ..."
O ja, de ambtsdragers worden hier nog even apart genoemd.

*

Maar dan komt het, broeders en zusters, jongens en meisjes, waar ik naar toe wil. Wat hebben die christenen nu allemaal gemeen?
Wat maakt christenen zo rijk ten opzichte van anderen die niet geloven?
Ik las een aardig verhaaltje over 'briljanten Hermie!'
Hermie, Hermann, was een bedelaar in München.
Hij had iets heel aparts.
Daaraan had hij zijn bijnaam te danken.
Hij droeg namelijk aan bijna elke vinger een ring.
Je weet wel, van die goedkope ringen met van die opzichtige stenen.
Z'n vrienden noemden hem daarom "briljanten Hermie."
Op een dag stierf hij. En wat bleek?
Dat alle stenen èchte briljanten waren! Hermann had zijn vrienden allemaal beetgenomen.
Arme Hermie ...!
Hij was schatrijk, en leefde zo arm!

Ik denk wel eens, broeders en zusters, jongelui, zouden er niet veel christenen zijn die eigenlijk ook net zo leven?

Misschien u ook en jij?

Ik bedoel natuurlijk niet in materieel, maar in geestelijk opzicht.

Wat is het toch geweldig als je in God mag geloven.

En in Jezus Christus, zijn Zoon, die zijn leven voor je gaf aan een kruis.

En in de Heilige Geest, die dat geloof in je hart doet branden.

Geloven maakt je rijk.

Geloven maakt je blij.

Met aan iedere vinger van je beide handen een kostbare ring met een fonkelende briljant.

Paulus noemt twee van die brilljanten: Genade en vrede!

Luister maar: "Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van den Here Jezus Christus."

Nu kun je die woorden op twee manieren benaderen:

* als een wens: genade zij u en vrede;

* of als een belofte, een werkelijkheid: genade is er en vrede voor u.

Beide vertalingen zijn mogelijk. Ze zijn even goed.

Om het nog verwarrender te maken: eigenlijk staat er "Genade voor u en vrede".

In de grondtekst ontbreekt namelijk de werkwoordsvorm.

Wat bedoelt Paulus?

Dit: genade wil zeggen ... dat je bij God terecht kunt.

God wil met je van doen hebben ... ondanks het feit, dat je daar - als zondaar - geen recht op hebt.

Het tegenovergestelde is eerder waar: je hebt elke aanspraak op contact met Hem verspeeld.

En tóch komt God met zijn genade, met zijn goedheid, zijn barmhartigheid, op je toe.

Stel je voor, jongelui, iemand heeft je bedrogen - en goed ook - je een loer gedraaid. Dan keer je toch die ander je rug toe?

Dan wil je toch niets meer met die ander te maken hebben?

Nu, de Bijbel zegt: We hebben God op het hart getrapt.

We hebben gezondigd ... ja, ook u, jij en ik.

We hebben God ... bedrogen.

We hebben zijn liefde ... diep gekwetst.

En tóch keert God ons niet de rug toe.

Hij neemt het initiatief om het met ons weer goed te maken.

Daarom zendt Hij zijn eigen Zoon naar deze wereld: "Want alzo lief ..."

Dat is niet ... de rug toe keren ... maar je gezicht naar iemand keren.

Liefdevol. Vergevensgezind.

God schenkt ons genade - onverdiend.

Aan het kruishout van Golgotha.

"Genade en vrede..."

Vrede ... in onze wereld betekent dat:

* geen oorlogssachtoffers meer;

* geen ontplofende raketten en granaten meer;

* geen neerstortende vliegtuigen en schepen die vergaan;

* geen brandende dorpen en verwoesten steden meer;

* geen verkoolde en verminkte mensen meer.

Wie zou dat niet willen?

Daar snakt toch iedereen naar.

Maar in de Bijbel, broeders en zusters, jongens en meisjes, heeft het woord vrede een veel diepere betekenis.

Vrede betekent daar in de allereerste plaats ... een herstelde, gave verhouding tot God.

Daarin is - jammer genoeg - een groot deel van de mensheid niet geïnteresseerd.

Dat is jammer.

Want die vrede met God is nu juist de basis voor alle andere vormen van vrede. Zolang de vrede met God de aarde nog niet bedekt, is een vredelijk hïer ... onbereikbaar.

Zo lang blijft de schepping kraken en scheuren.

Zo lang blijven mensen ruzie maken, op elkaar schieten en elkaar kapot maken.

Er kan alleen maar verandering in komen ... als we terug gaan naar de basis.

De verhouding / de relatie met God moet hersteld worden.

Dat is gebeurd - schrijft Paulus in één van zijn andere brieven: "Christus is onze vrede. Want Hij heeft ons verzoend door het kruis. En van daaruit gaat Hij nu de scheidingsmuren tussen hen die in Hem geloven, afbreken." (Efeziërs 2:14)

Zie je het voor je ogen gebeuren: Jezus, die Zelf de muurtjes en muren tussen mensen die in Hem geloven gaat afbreken?

*

"Genade en vrede zij u van God, onzen Vader, en van den Here Jezus Christus." God groet ons met deze woorden.

Niet alleen in deze dienst.

Elke kerkdienst begint met deze woorden.

Als wij met onze hulp en onze verwachting tot God komen ... komt God tot ons met zijn groet:

"Genade en vrede zij u ..."

Alsof Hij daarmee wil zeggen: 'Er staat tussen Mij en u niets meer in de weg.'

We zijn nog maar net met de kerkdienst begonnen of God laat ons weten dat het van zijn kant wel goed zit.

Broeders en zusters, jongens en meisjes, zijn dat dan niet geweldige woorden die God tot ons spreekt?

Woorden vol liefde, vol houvast, vol troost en bemoediging?

Daarom nog even de lijnen doortrekken.

Als er van Gods kant niets meer tussen Hem en ons instaat ... wat staat er dan van onze kant nog tussen Hem en ons in?

Dat is de vraag die we deze week (van voorbereiding) maar moeten meenemen. Terug naar de basis. staat er nog tussen mij en God in?

Als u het enig juiste antwoord op die vraag alvast wilt hebben? Een kruis!

Het kruis van Golgotha, waar Jezus Christus zijn leven voor mij heeft gegeven.

Hij sterft daar ... ongenadig, opdat God mij genadig wil zijn.

Hij sterft daar ... onschuldig, opdat God in vrede met mij wil leven.

Dat kruis staat toch ook tussen u en jou en God in?

Als ergens blijkt dat God een God is van genade en van vrede, dan is dat aan de tafel van zijn verbond.

God nodigt ons daartoe uit.

Van zijn kant laat Hij daar zien dat het wel goed zit: "Genade en vrede zij u van God, onzen Vader, en van den Here Jezus Christus."

Twee kostbare briljanten.

Voor u, voor jou en voor mij.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 18 november 2001

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !